

СТОЙЧО СТЕФАНОВ

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ, ГР. БЛАГОЕВГРАД

ГРАФИЧНАТА ИНФОРМАЦИЯ В ТЕХНОЛОГИЧНОТО ОБУЧЕНИЕ

GRAPHIC INFORMATION IN TECHNOLOGY TRAINING

STOYCHO STEFANOV

SOUTH WEST UNIVERSITY "NEOFIT RILSKI", BLAGOEVGRAD

Abstract: Familiarization with the world of technology requires a quest for the formation of technological culture that suggests mastering the system of methods and tools for the creation of material and spiritual values. It provides the study of the contemporary and promising energy saving, material-saving and non-waste technologies for the conversion of materials, energy and information in the sphere of production and services.

Key Words: information technology culture, technological training.

Новото време и глобализацията имат нови изисквания към формирането на технологичната култура у подрастващото поколение. Приведени към системата на образованието, това означава приобщаване на младежите към всички блага на човешката култура, включвайки науката, техниката, общата култура, социалните и общочовешките ценности, т. е. образованието трябва да бъде насочено към изучаването на новите технологии, към получаване на научни и технически знания, като необходимите знания и компетентности трябва да отговарят на изискванията на XXI век и развитието на човешката личност. В същото време образованието трябва да осигурява на обучаемите ценностна система, съобразена с всяка индивидуалност, като се стреми да ги подготви за реалните условия на живот и за нормално включване към трудова дейност.

Според много философи, светът като цяло е съставен от три субстанции: материя, енергия и информация. Човечеството е в такъв период на своето развитие, когато субстанциите материя и енергия са осъзнати и в значителна степен са изучени. Същото се отнася и за връзката между тях. За изграждането на цялостната картина на света е необходимо да се изучи и овладее и третата субстанция - информацията. Днес хората, които буквално са затрупани от информация, са поставени пред проблема за търсене на начини за пълното ѝ овладяване [Бриллюен, 2006].

Понятието информация се използва във всички сфери: науката, техниката, културата, социологията и всекидневния живот. Тълкуването на това понятие зависи от конкретната сфера на използване, целта на прилагането ѝ и от вида на потребителя. Информацията в продължение на много години е променяла своето значение и граници - от частното разглеждане като понятие, до изключително широката трактовка като сведение, разяснение, изложение, осведомяване, предаване на съобщения, знания, съдържание и други. В еволюцията на човечеството първоначално информацията се е ограничавала в сведенията и знанията, предавани от хората чрез устни, писмени или други способи, с помощта на условни сигнали, технически средства и други. От средата на XX век тя започва

да се налага като общонаучно понятие, включващо обмен на сведения между хората и машините и обмен на сигнали в животинския и растителния свят [Божков, 2000].

Информационните процеси са многолики и широкообхватни. Чрез тях хората и машините общуват помежду си, ползват знанията на различните поколения и народи, предават емоции и чувства, опознават и променят света. Особено значение в образователния процес има информацията, която се възприема по зрителен път, т. нар. графична информация. Според различни изследователи това е от 70 до 90% от информацията, която всеки човек получава в живота си. Оптималното използване на графичната информация в учебния процес е свързано с графичната подготовка на обучаемите и се явява в различна степен необходима за много професии. Представената посредством графични образи информация е нагледна и достъпна за възприемане, съхраняване, обработка и разпространение. Съществуват много ситуации, които по-лесно и по-ясно могат да бъдат показани чрез образи (изображения) и други, за които просто не съществува друга форма за онагледяване, освен чрез графичното изображение [Стефанов, 2008].

Информацията се получава и като резултат на отражение на знанията за обектите и явленията, които са усвоени на друго място и по друго време. Ето защо се търсят методи и средства за работа с информацията, с цел разпространяването ѝ в пространството и времето до голям брой потребители.

Днешното общество се развива много бързо и се наблюдава ситуацията информационен бум, породена от големия обем информация. Качествените изменения на ролята, която информацията играе, както в живота на обществото като цяло, така и в живота на отделния индивид, са свързани с:

- ускореното увеличаване обема на информацията;
- увеличаването на комуникативните проблеми;
- възникването на трудности, породени от междуезикови, географски, административни, терминологични и други бариери;
- недостатъчното стандартизиране в използването на информация.

Развитието на съвременната наука и техника дава надежда за намиране на изход от информационният бум. Освен с оптималното използване на графичната информация, това може да стане и чрез възможностите на компютърната техника. Създаването на компютрите доведе до ново развитие на цивилизацията. Рязко се увеличи обемът на информацията и знанията, използвани от хората. Започна да се говори за информационна революция, която превърна света в единно информационно пространство и го промени до неузнаваемост [Божков, 2000].

Широкото използване на информационните и комуникационните технологии и бързото им налагане е главно условие за развитието на съвременното производство. Решаването на производствените задачи пък е пряко свързано с използването на информацията и с откритите нови творчески решения.

Формирането на графични знания и умения е един последователен и целенасочен процес, който започва и продължава през всички степени на обучение. Може да се отбележи, че в цялостната подготовка на обучаемите придобиването на графични знания и умения заема значително място в различните учебни дисциплини. Заедно с това е признато значението на графичната подготовка за техническото и естетическото възпитание на младите хора. Графичната информация и графичните средства допринасят и за развиване на

творческото начало в технологичната култура у подрастващите.

Пряко свързано с технологичната култура е технологичното обучение, което обхваща масив от знания, насочени към изучаването на проблеми, свързани с технологичните изменения, с многообразието на подходите за усъвършенстване на всичко, което ни обкръжава в естествената околна среда и изкуствено създадения свят на техниката. Технологичното обучение трябва да осигурява личности, готови за ускореното развитие на технологичната среда и системно и глобално мислене, притежаващи иновационен стил на действие, способни да достигат високи резултати в преобразователната дейности в условията на свободата на избора, конкуренцията и ограничените ресурси. То трябва да отразява не само реалността на днешния ден, но и да дава ориентири за бъдещото развитие на обществото, техносферата и човека, т. е. да формира личности, притежаващи технологична култура [Стефанов, 2008].

Според Хотунцев технологично културният човек е творческа личност с развити креативни, комуникативни, социални, изследователски, информационни, общокултурни и общопрофесионални умения и компетентности [Хотунцев, 2006].

Запознаването със света на технологиите отговаря на стремежа за формиране на технологична култура, която предполага овладяването на система от методи и средства за създаване на материални и духовни ценности. Тя предвижда изучаването на съвременните и перспективните енергоспестяващи, материалоспестяващи и безотпадни технологии за преобразуване на материалите, енергията и информацията в сферата на производството и услугите. Технологичната култура на съвременността, а и на бъдещето, трябва да съответства на равнището на развитие на обществото и да използва целесъобразно и ефективно традиционните, съвременните и иновационните технологии в промишлеността, услугите, социалната и духовната сфери.

ЛИТЕРАТУРА

- Божков, Н. Информационна технология за моделиране, експертна оценка и поддържане качеството на университетското обучение, София - Париж, 2000.
- Бриллюен, Л. Научная неопределенность и информация. М., 2006.
- Стефанов. Ст. Графичната подготовка – главен конструкт на технологичното обучение, Благоевград, 2008.
- Хотунцев Ю.Л. Проблема формирования технологической культуры учащихся. Педагогика, М., 2006, №4.